

УДК 378.147 [81'243:007]–047.37

МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ ІНШОМОВНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ІЗ МІЖНАРОДНОЇ ІНФОРМАЦІЇ

Жигунова В.О., аспірант кафедри
соціальної роботи і соціальної педагогіки
Хмельницький національний університет

У статті розглядаються етапи проведення експериментального дослідження іншомовної підготовки майбутніх фахівців із міжнародної інформації. Проаналізовано шляхи підвищення рівня сформованості іншомовної підготовки майбутніх фахівців із міжнародної інформації. Обґрунтовано основи розробки робочої програми інтегрованого курсу «Практикум з іноземної мови для майбутніх фахівців із міжнародної інформації».

Ключові слова: майбутні фахівці з міжнародної інформації, педагогічний експеримент, професійна спрямованість, іншомовна підготовка, компетентнісний підхід.

В статье рассматриваются этапы проведения экспериментального исследования иноязычной подготовки будущих специалистов по международной информации. Проанализированы пути повышения уровня сформированности иноязычной подготовки будущих специалистов по международной информации. Обоснованы основы разработки рабочей программы интегрированного курса «Практикум по иностранному языку для будущих специалистов по международной информации».

Ключевые слова: будущие специалисты по международной информации, педагогический эксперимент, профессиональная направленность, иноязычная подготовка, компетентностный подход.

Zhyhunova V.O. METHODS OF FUTURE SPECIALISTS IN INTERNATIONAL INFORMATION FOREIGN LANGUAGE TRAINING EXPERIMENTAL STUDY

The article deals with the stages of future specialists in international information foreign language training experimental study conducting. The ways of raising the level of formation of future specialists in international information foreign language training are analyzed. The basis of the integrated course “Foreign Language Practice for Future Specialists in International Information” working program development was substantiated.

Key words: future specialists in international information, pedagogical experiment, professional orientation, foreign language training, competence approach.

Постановка проблеми. У процесі дослідження визначено дисципліни, зміст яких розробляється з урахуванням професійної спрямованості іншомовної підготовки; встановлено шляхи покращення рівня професійної спрямованості та реалізації компетентнісного підходу; визначено оптимальне поєднання професійної спрямованості нормативної та варіативної складової частини професійної підготовки; здійснено відбір та структурування навчального матеріалу на засадах компетентнісного підходу; визначено умови забезпечення професійної спрямованості іншомовної підготовки майбутніх фахівців із міжнародної інформації; досліджено необхідність викладання окремих дисциплін іноземною мовою та визначено загальний рівень готовності майбутніх фахівців із міжнародної інформації до професійної діяльності в іншомовному середовищі. Робочою гіпотезою цього дослідження є припущення щодо можливості підвищення рівня іншомовної підготовки майбутніх фахівців із міжнародної інформації з метою якісного виконання їх професійних завдань. Ос-

новним методом дослідження обрано педагогічний експеримент.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання педагогічного експерименту та методики проведення експериментального дослідження знайшло відображення у працях Е. Панасенко, О. Яценко, С. Совгіра, У. Жосан та ін. Авторами розглядаються зміст та структура експерименту як методу педагогічного дослідження, принципи організації та проведення педагогічного експерименту, основні аспекти педагогічного експерименту.

Постановка завдання. Визначено завдання статті:

1) розглянути етапи проведення експериментального дослідження іншомовної підготовки майбутніх фахівців із міжнародної інформації;

2) проаналізувати шляхи підвищення рівня сформованості іншомовної підготовки майбутніх фахівців із міжнародної інформації;

3) обґрунтувати основи розробки робочої програми інтегрованого курсу «Практикум з іноземної мови для майбутніх фахів-

ців із міжнародної інформації» та вибору контрольної та експериментальної груп.

Виклад основного матеріалу дослідження. Педагогічний експеримент – це комплексний багатокомпонентний метод дослідження, призначений для об'єктивної та доказової перевірки вірогідності гіпотези, теоретичних конструкцій, уточнення окремих висновків наукової теорії, який є ієрархічно організованим і контрольованим процесом науково-педагогічної діяльності. З огляду на комплексну природу експерименту, в одному й тому самому педагогічному експерименті реалізуються кілька (або всі) його функцій: перевіряється істинність теоретичних тверджень дослідника, оновлюється зміст педагогічної науки, інакше пізнається сутність взаємозв'язків педагогічних явищ, висуваються нові припущення, з погляду сьогодення тлумачаться факти [1, с. 28–29].

З метою експериментального дослідження професійної спрямованості іншомовної підготовки майбутніх фахівців із міжнародної інформації на засадах компетентнісного підходу нами було проведено констатувальний, формувальний та контрольний експерименти. Відповідно до нашої проблематики програмою експериментального дослідження передбачалися такі завдання:

1) проаналізувати навчальні плани з дисциплін, що стосуються викладання іноземних мов, для визначення їх професійної спрямованості на іншомовну підготовку;

2) визначити рівень професійної спрямованості викладання фахових дисциплін;

3) дослідити вплив професійної спрямованості підготовки на формування професійних якостей майбутнього фахівця з міжнародної інформації та встановити рівень їх професійної іншомовної компетентності.

Експеримент проводився в природних умовах навчального процесу протягом 2015–2018 рр.

На *першому* етапі (2015 р.) вивчено теоретичний аспект дослідження у філософській, педагогічній, психологічній, навчально-методичній літературі. Висунуто гіпотезу дослідження, сформульовано об'єкт, предмет, мету і завдання, визначено програму подальшої дослідницької роботи.

На *другому* етапі (2016–2017 рр.) здійснювався аналіз сучасного стану іншомовної підготовки майбутніх фахівців із міжнародної інформації у вищих навчальних закладах, оцінювалася її результативність. Проведено констатувальний етап експерименту. Виявлено недоліки наявної системи професійної іншомовної підготовки інформаційних аналітиків-міжнародників;

визначено рівень забезпечення професійної спрямованості викладання іноземної мови.

На *третьому* етапі (2018 р.) проведено формувальний та контрольний експерименти. Уточнено комплекс педагогічних умов, які забезпечують професійну спрямованість навчання іноземної мови. Формувальний експеримент мав на меті вивчення предмету дослідження безпосередньо в процесі спеціально організованого експериментального навчання та активного формування його професійної спрямованості. Мета контрольного експерименту полягала у перевірці висунутої гіпотези. На цьому етапі проводились експериментальні заняття зі студентами факультету міжнародних відносин, що проходять підготовку за спеціалізацією «Міжнародна інформація» Хмельницького національного університету. Проаналізовано та систематизовано отримані результати. На основі запропонованих критеріїв та рівнів оволодіння іноземною мовою професійного спрямування оцінено результати експериментального навчання. Сформульовано висновки. Внесено корективи у формулювання теоретичних понять і положень, систематизовано й узагальнено матеріали дослідження.

Дослідно-експериментальна робота здійснювалась у Хмельницькому національному університеті, Чернівецькому національному університеті ім. Ю. Федьковича, Тернопільському національному економічному університеті та Східноєвропейському національному університеті ім. Л. Українки. Участь у ньому брало 54 студенти IV–V курсів та 12 викладачів.

Методами дослідження були анкетування, спостереження, опитування, тестування.

На початковому етапі дослідно-експериментальної роботи було досліджено навчальні плани з дисциплін, що стосуються тематики роботи, проведено тестування з англійської мови, а також анкетування викладачів та студентів. Метою констатувального експерименту було визначення рівня сформованості іншомовної підготовки майбутніх фахівців із міжнародної інформації в умовах традиційної системи організації навчального процесу, аналіз процесу іншомовної підготовки і визначення основних завдань підвищення її ефективності.

Аналіз результатів констатувального експерименту підтвердив припущення про те, що наявна схема навчання іноземної мови професійного спрямування не є досить ефективною. Отримані результати визначили необхідність цілеспрямованої роботи з підвищення рівня іншомовної підготовки майбутніх фахівців із міжнародної інформації.

Завданням проведення подальшого дослідження визначено:

- отримання методологічної і теоретичної інформації для організації професійного навчання іноземної мови;
- розробка часткових методик, технологій навчання професійно-орієнтованої іноземної мови;
- практичне використання результатів.

Наступним етапом дослідження був формульовальний експеримент, метою якого була розробка дидактичних матеріалів із метою удосконалення системи формування іншомовної компетентності майбутніх фахівців із міжнародної інформації.

На основі теоретичних узагальнень та аналізу стану практики нами запропоновано впровадити у навчальний план варіативний курс «Практикум з іноземної мови для майбутніх фахівців з міжнародної інформації», що складається з циклу інтегрованих занять професійно спрямованої іноземної мови (англійської). Кожне заняття запропонованого курсу складається з опрацювання фахової предметної лексики, прослуховування аудіо чи перегляду відеоматеріалів, дискусія та письмовий переклад фахових текстів.

Для розробки навчальної та робочої програм інтегрованого курсу нами здійснено відбір і систематизацію навчальної інформації у такій послідовності:

- 1) визначення вимог до знань та вмій студентів із кожної теми, які являють собою подальшу конкретизацію освітніх цілей дисципліни;
- 2) визначення системотвірного елементу інтегрованого курсу;
- 3) визначення складу і структури навчальної дисципліни;
- 4) виявлення призначення та цілей вивчення інтегрованого курсу;
- 5) підбір змісту навчального матеріалу з кожної теми із забезпеченням спрямованості на досягнення кінцевого результату;
- 6) планування і підготовка практичних занять (завдання, вправи тощо).

Структурно інтегрований курс складається з двох блоків: основного (змістовно-

го) і процесуального, що забезпечує засвоєння знань, формування умінь та навичок, творчості, світогляду, розвиток і виховання студентів тощо.

Розроблений курс складається з двох кредитів та п'яти змістових модулів. Кожен модуль присвячений одному з аспектів діяльності фахівців із міжнародної інформації. Заняття проводяться у формі лекцій, практичних занять та консультацій.

Для перевірки ефективності психолого-педагогічної програми, в якій реалізована сукупність педагогічних умов, технологій і методів цілеспрямованого поетапного формування іншомовної професійної компетентності майбутніх фахівців із міжнародної інформації, вона була впроваджена в реальний навчальний процес. Із цією метою після констатувального експерименту було утворено експериментальну (14 осіб) та контрольну (8 осіб) групи. До експериментальної та контрольної груп увійшли студенти I курсу магістратури (5 рік навчання), що здобувають освіту за спеціалізацією «Міжнародна інформація».

У процесі експериментального дослідження було обґрунтовано вибір груп студентів-учасників формульовального етапу експерименту. Отриманий розподіл генеральної вибірки дасть нам змогу визначити склад експериментальних та контрольних груп, щоб забезпечити достовірність та валідність експериментальної роботи. Розподіл результатів навчання студентів контрольної та експериментальної груп наведено у таблиці 1.

Для перевірки однорідності контрольної та експериментальної груп доцільно використати кореляційний аналіз за допомогою коефіцієнту парної кореляції Пірсона.

Коефіцієнт парної кореляції Пірсона розраховується за формулою 1:

$$r_{xy} = \frac{\text{cov}(x, y)}{\sigma_x \sigma_y} = \frac{\sum (y_i - \bar{y})(x_i - \bar{x})}{\sqrt{\sum (y_i - \bar{y})^2} \sqrt{\sum (x_i - \bar{x})^2}}, \quad (1)$$

Отже, $r_{xy} = 0,53$.

Висуваємо гіпотези:

H0: розбіжностей між вибірками не існує.

H1: розбіжності між вибірками існують.

Таблиця 1

Розподіл результатів навчання контрольної та експериментальної групи

	Рівень	Високий		Достатній				Середній		Низький	
	Оцінка ECTS	A		B		C		D		E	
	Сума балів	90–100		82–89		74–81		64–73		60–63	
	Студентів	К-сть	%	К-сть	%	К-сть	%	К-сть	%	К-сть	%
ЕГ	14	2	14,3	4	28,6	3	21,4	3	21,4	2	14,3
КГ	8	1	12,5	2	25	3	37,5	1	12,5	1	12,5

Для перевірки рівня значущості коефіцієнта парної кореляції використовуємо t -статистику Стюдента, що розраховується за формулою 2.

$$t_p = |r_{xy}| \cdot \sqrt{\frac{n-2}{1-r_{xy}^2}} \quad (2)$$

Розрахуємо табличне значення коефіцієнту Стюдента, яке ми отримуємо за допомогою функції $\text{tinv}(\alpha; N-2)$, де α – рівень значущості ($\alpha=p-1$, тут p – рівень надійності 0,95).

Отже, $t_{роз} = 1,78$, а $t_{табл} = 2,3$.

Оскільки $t_{роз} < t_{табл}$, приймаємо H_0 гіпотезу, тобто значних розбіжностей між вибірками для рівня достовірності 0,05 (вірогідність 95%) не існує.

Висновки з проведеного дослідження. Отже, заключним етапом експеримен-

тального дослідження іншомовної підготовки майбутніх фахівців із міжнародної інформації став формувальний етап експерименту. Нами проаналізовано шляхи підвищення рівня сформованості іншомовної підготовки майбутніх фахівців із міжнародної інформації, розроблено варіативний курс «Практикум з іноземної мови для майбутніх фахівців із міжнародної інформації, обґрунтовано основи цього курсу та вибір експериментальної і контрольної груп.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Панасенко Е. Зміст і структура експерименту як методу наукового дослідження у теорії та практиці вітчизняної педагогіки (1945–1991 рр.). Рідна школа. 2011. № 11 (листопад). С. 28–35.

УДК 75.021.2

СКЛАДОВІ ЧАСТИНИ КОЛОРИСТИЧНИХ ЗАВДАНЬ ТА РІШЕНЬ У СТВОРЕННІ СЕРІЇ ПЕЙЗАЖІВ ІЗ ЗДОБУВАЧАМИ ХУДОЖНЬО-ГРАФІЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ

Зуграва С.В., магістр
художньо-графічного факультету
Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К.Д. Ушинського

У статті розглядається складові частини колористичних завдань та рішень у створенні серії пейзажів здобувачами ХГФ. Теоретично обґрунтовані послідовність побудови пейзажу, закономірності створення загального колориту роботи, а також представлені основні закони поєднання кольору, колірної гармонії.

Ключові слова: пейзаж, композиція, колорит, колір, тон, світлотність, пленер, етюд.

В статье рассматриваются составляющие колористических задач и решений в создании серии пейзажей соискателями ХГФ. Теоретически обоснованы последовательность построения пейзажа, закономерности создания общего колорита работы, а также представлены основные законы сочетания цвета, цветовой гармонии.

Ключевые слова: пейзаж, композиция, колорит, цвет, тон, светлотность, пленэр, этюд.

Zuhrava S.V. THE COMPONENTS OF COLOR CHALLENGES AND DECISIONS IN THE CREATION OF THE SERIES OF LANDSCAPES WITH APPLICANTS OF THE "ART AND GRAPHICS" FACULTY

The article contains the description of the components of color challenges and decisions in the creation of the series of landscapes by HGF applicants, the theoretically grounded sequences of the construction of the landscape, the patterns of creating the overall color of work. And also contains the basic laws of the combination of color, color harmony.

Key words: landscape, composition, color, colority, tone, lightness, open air work, etude.

Постановка проблеми. Формування колористичного бачення – одне з найважливіших завдань при навчання живопису студентів ХГФ і є однією з актуальних проблем на сучасному етапі розвитку ви-

щої художньо-педагогічної освіти. Колорит бере головну участь у побудові художнього образу та виступає найбільш виразним емоційним засобом у живописі при написанні пейзажу.